

**UCHWAŁA NR II/12/2022
RADY GMINY MARKUSY**

z dnia 11 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Harmonogramu Realizacji Gminnego Programu
Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania
Narkomanii na 2022 rok**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 r., poz. 1372 z późn.zm.) oraz art.4¹ ust.1,2,5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 r., poz.1119) oraz art. 10 pkt.1-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. , poz. 852) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały i Harmonogram Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, stanowiący załącznik nr 2.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Traci moc uchwała Nr I/3/2021 Rady Gminy Markusy z dnia 10 lutego 2021 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Harmonogramu Realizacji Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 roku i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Markusach.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIENIOM
BEHAVIORALNYM DLA GMINY MARKUSY NA LATA 2022 - 2026**

I. Wprowadzenie Ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 roku, poz. 2469) **wprowadziła od 1 stycznia 2022 r. zmiany** w ustawie z dnia 26 października 1982 r. w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r., poz. 1119) oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r., poz. 2050). Ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, utworzyła **Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom – zwane dalej „Centrum”**, które zastąpiło Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN). Centrum, to państwowa jednostka budżetowa podległa właściwemu ministrowi do spraw zdrowia, a także umożliwiono sporządzanie Gminnego programu **na okres nie dłuższy niż 4 lata**, dodatkowo w zakresie art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w ramach nowelizacji rozszerzono działalność profilaktyczną i edukacyjną prowadzoną w ramach gminnych programów o **obszar uzależnień behawioralnych**. Lata 2022 - 2026 będą okresem realizacji **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym – zwanego dalej „Gminnym programem”** jak i również kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich. Gminny program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem uzależnień na terenie Gminy Markusy. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. **Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.), **do zadań własnych Gminy należy** prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. **Zadania te obejmują:**

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, **oraz uzależnieniom behawioralnym**, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Ponadto art. 10 **ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii** z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz.U. rok 2020, poz. 2050 ze zm.) **nakłada na gminę obowiązek** prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, **jako zadania własnego Gminy**, które obejmują następujące przedsięwzięcia:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. **Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie Gminy Markusy w postaci uchwalonego przez Radę Gminy Gminnego programu na lata 2022 – 2026.** Pomimo faktu, iż ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zakłada realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy, w Gminnym programie odstąpiono od ujmowania tych zadań, z uwagi na to, że na terenie Gminy Markusy, przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, funkcjonuje **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Komisja ściśle współpracuje z ww. Zespołem.

II. Słowniczek pojęć używanych w Programie

1. **Profilaktyka uniwersalna** – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całą populację, to jest działanie profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku ponadpodstawowym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

2. **Profilaktyka selektywna** – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

3. **Profilaktyka wskazująca** – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami;

4. **Ryzykowne spożywanie alkoholu** – rozumie się przez to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

5. **Szkodliwe picie alkoholu** – rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy; robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350 g i więcej w tygodniu przez mężczyzn; jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekłe, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

6. **FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder)** – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych rozumie się przez to nie diagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i alkohol; uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, m.in. serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku; nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami, jest opisywany jako Płodowy Zespół Alkoholowy – FAS (Fetal Alcohol Syndrome).

7. Leczenie uzależnienia – rozumie się przez to działania służące redukcji objawów przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych; przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów.

8. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych – rozumie się przez to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takiej jak alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji.

9. System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego – rozumie się przez to system oceny jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego opracowany i wdrażany we współpracy przez Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

10. Uzależnienia behawioralne - czyli inaczej uzależnienia od zachowań, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych - to wszelkie niekontrolowane wykonywanie pewnych czynności, np.: hazard patologiczny, e-hazard, czyli granie przez internet, zespół uzależnienia od internetu, cyberseks, natrętne kupowanie, pracobolizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, ortoreksja, czyli unikanie spożywania pewnych pokarmów (tych, które uznaje się za niezdrowe) i unikanie pewnych sposobów przygotowania posiłków, np. smażenia czy mrożenia (takich, które uznaje się za niezdrowe), tanoreksja, czyli patologiczne opalanie się. **Ta powyższa grupa uzależnień zawsze historycznie istniała, ale obecnie z racji rozwoju technologii oraz kultury konsumpcjonizmu znacznie zwiększyła się liczba osób cierpiących na ten rodzaj nałogu. Ludzie uzależniają się od zachowań, gdyż szukają w nich ekscytacji i przyjemności, ukojenia swoich emocji, oraz sposobu na radzenie sobie z wyzwaniami żywotnymi, które bez tego wydawałyby się zbyt trudne do udźwignięcia.**

III. Adresaci programu Adresatami Gminnego programu są mieszkańcy Gminy Markusy – dzieci, młodzież, dorośli, w tym seniorzy. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych bądź **zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi**. Program adresowany jest także do osób pijących alkohol i używających narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy; uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych (działania wspierające).

IV. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi Realizacja zadań Gminnego programu koordynowana jest przez Przewodniczącą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a nadzorowana przez Wójta Gminy Markusy. W realizacji zadań uczestniczą:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Policja,
5. Zakład Opieki Zdrowotnej w Markusach,
6. Świetlica środowiskowa,
8. Placówki oświatowe,

9. Organizacje pozarządowe i parafie z terenu Gminy Markusy, których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy.

V. Termin realizacji zadań i ich wdrażanie Realizacja zadań objętych Gminnym programem została zaplanowana na lata 2022 – 2026. Przedmiotowe zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych. Proces wdrażania Gminnego programu polega przede wszystkim na systematycznej realizacji działań w nim ujętych, promocji i społecznej komunikacji.

VI. Źródła finansowania Podstawowym źródłem finansowania Gminnego programu są środki pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podczas realizacji Gminnego programu, Gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Finansowanie Gminnego programu zostało ujęte w budżecie Gminy Markusy na 2022 r.

VII. Sposób sprawozdania Zgodnie z art. 41 ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dodany ust. 2b ustawą o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw), Wójt sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego programu i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Gminy w terminie **do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.** Zgodnie z art. 41 ust. 2c ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dodany ust. 2c ustawą o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw), Wójt sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Centrum informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego programu i przesyła ją do Centrum w terminie **do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy raport.**

VII. Zasady wynagradzania

1. Członkom Gminnej Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji na posiedzeniach plenarnych. a. Komisja spotyka się co najmniej raz w miesiącu. b. Posiedzenia Komisji zwoływane są przez Przewodniczącego Komisji w zależności od zaistniałych potrzeb i wynikającej sytuacji z zachowaniem podstawowych zasad ekonomiki i efektywności.

2. Wynagrodzenie członków Komisji za udział w posiedzeniach ustala się na poziomie 10% najniższego wynagrodzenia ogłoszonego w drodze Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wynagrodzenie sekretarza za udział w posiedzeniu Komisji ustala się na poziomie 15% najniższego wynagrodzenia ogłoszonego w drodze Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Wynagrodzenie przewodniczącego GKRPA za udział w posiedzeniu Komisji ustala się na poziomie 20% najniższego wynagrodzenia ogłoszonego w drodze Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Podstawą wypłacania wynagrodzenia członkom Komisji jest sporządzona na posiedzeniu lista obecności z umieszczonym na niej podpisem. Na podstawie list obecności przedstawionych przez Przewodniczącego Komisji do 25 dnia każdego miesiąca. Księgowość Urzędu Gminy w Markusach sporządza listę płac.

6. W przypadku nieobecności członka Komisji na posiedzeniu nie otrzymuje on z tego tytułu wynagrodzenia.

7. Wynagrodzenie wypłacane jest do ostatniego dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni gotówką w kasie Urzędu Gminy bądź na wskazany rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy.

8. Podstawą do zwrotu kosztów podróży służbowych jest potwierdzenie na druku polecenia wyjazdu służbowego na zasadach określonych w odrębnych przepisach. **GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIENIOM BEHAVIORALNYM DLA GMINY MARKUSYNA LATA 2022 - 2026**

I. Wprowadzenie Ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 roku, poz. 2469) **wprowadziła od 1 stycznia 2022 r. zmiany** w ustawie z dnia 26 października 1982 r. w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r., poz. 1119) oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r., poz. 2050). Ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, utworzyła **Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom – zwane dalej „Centrum”**, które zastąpiło Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN). Centrum, to państwowa jednostka budżetowa podległa właściwemu ministrowi do spraw zdrowia, a także umożliwiono sporządzanie Gminnego programu **na okres nie dłuższy niż 4 lata**, dodatkowo w zakresie art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w ramach nowelizacji rozszerzono działalność profilaktyczną i edukacyjną prowadzoną w ramach gminnych programów o **obszar uzależnień behawioralnych**. Lata 2022 - 2026 będą okresem realizacji **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym – zwanego dalej „Gminnym programem”** jak i również kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich. Gminny program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem uzależnień na terenie Gminy Markusy. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. **Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.), **do zadań własnych Gminy należy** prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. **Zadania te obejmują:**

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, **oraz uzależnieniom behawioralnym**, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Ponadto art. 10 **ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii** z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.) **nakłada na gminę obowiązek** prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, **jako zadania własnego Gminy**, które obejmują następujące przedsięwzięcia:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. **Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie Gminy Markusy w postaci uchwalonego przez Radę Gminy Gminnego programu na lata 2022 – 2026.** Pomimo faktu, iż ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zakłada realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy, w Gminnym programie odstąpiono od ujmowania tych zadań, z uwagi na to, że na terenie Gminy Markusy, przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, funkcjonuje **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Komisja ściśle współpracuje z ww. Zespołem.

II. Słowniczek pojęć używanych w Programie

1. **Profilaktyka uniwersalna** – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całą populację, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku ponadpodstawowym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

2. **Profilaktyka selektywna** – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

3. **Profilaktyka wskazująca** – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami;

4. **Ryzykowne spożywanie alkoholu** – rozumie się przez to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

5. **Szkodliwe picie alkoholu** – rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy; robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350 g i więcej w tygodniu przez mężczyzn; jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekłe, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

6. **FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder)** – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych rozumie się przez to nie diagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i alkohol; uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, m.in. serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku; nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami, jest opisywany jako Płodowy Zespół Alkoholowy – FAS (Fetal Alcohol Syndrome).

7. Leczenie uzależnienia – rozumie się przez to działania służące redukcji objawów przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych; przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów.

8. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych – rozumie się przez to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takiej jak alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji.

9. System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego – rozumie się przez to system oceny jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego opracowany i wdrażany we współpracy przez Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

10. Uzależnienia behawioralne - czyli inaczej uzależnienia od zachowań, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych - to wszelkie niekontrolowane wykonywanie pewnych czynności, np.: hazard patologiczny, e-hazard, czyli granie przez internet, zespół uzależnienia od internetu, cyberseks, natrętne kupowanie, pracholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, ortoreksja, czyli unikanie spożywania pewnych pokarmów (tych, które uznaje się za

niezdrowe) i unikanie pewnych sposobów przygotowania posiłków, np. smażenia czy mrożenia (takich, które uznaje się za niezdrowe), tanoreksja, czyli patologiczne opalanie się. **Ta powyższa grupa uzależnień zawsze historycznie istniała, ale obecnie z racji rozwoju technologii oraz kultury konsumpcjonizmu znacznie zwiększyła się liczba osób cierpiących na ten rodzaj nałogu. Ludzie uzależniają się od zachowań, gdyż szukają w nich ekscytacji i przyjemności, ukojenia swoich emocji, oraz sposobu na radzenie sobie z wyzwaniami życiowymi, które bez tego wydawałyby się zbyt trudne do udźwignięcia.**

III. Adresaci programu Adresatami Gminnego programu są mieszkańcy Gminy Markusy – dzieci, młodzież, dorośli, w tym seniorzy. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych bądź **zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi**. Program adresowany jest także do osób pijących alkohol i używających narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy; uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych (działania wspierające).

IV. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi Realizacja zadań Gminnego programu koordynowana jest przez Przewodniczącą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a nadzorowana przez Wójta Gminy Markusy. W realizacji zadań uczestniczą:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Policja,
5. Zakład Opieki Zdrowotnej w Markusach,
6. Świetlica środowiskowa,
8. Placówki oświatowe,

9. Organizacje pozarządowe i parafie z terenu Gminy Markusy, których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy.

V. Termin realizacji zadań i ich wdrażanie Realizacja zadań objętych Gminnym programem została zaplanowana na lata 2022–2026. Przedmiotowe zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych. Proces wdrażania Gminnego programu polega przede wszystkim na systematycznej realizacji działań w nim ujętych, promocji i społecznej komunikacji.

VI. Źródła finansowania Podstawowym źródłem finansowania Gminnego programu są środki pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podczas realizacji Gminnego programu, Gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Finansowanie Gminnego programu zostało ujęte w budżecie Gminy Markusy na 2022 r.

VII. Sposób sprawozdania Zgodnie z art. 41 ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dodany ust. 2b ustawą o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw), Wójt sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego programu i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Gminy w terminie **do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.** Zgodnie z art. 41 ust. 2c ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dodany ust. 2c ustawą o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw), Wójt sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Centrum informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego programu i przesyła ją do Centrum w terminie **do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy raport.**

VII. Zasady wynagradzania

9. Członkom Gminnej Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji na posiedzeniach plenarnych. c. Komisja spotyka się co najmniej raz w miesiącu. d. Posiedzenia Komisji zwoływane są przez Przewodniczącego Komisji w zależności od zaistniałych potrzeb i wynikającej sytuacji z zachowaniem podstawowych zasad ekonomiki i efektywności.

10. Wynagrodzenie członków Komisji za udział w posiedzeniach ustala się na poziomie 10% najniższego wynagrodzenia ogłoszonego w drodze Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

11. Wynagrodzenie sekretarza za udział w posiedzeniu Komisji ustala się na poziomie 15% najniższego wynagrodzenia ogłoszonego w drodze Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

12. Wynagrodzenie przewodniczącego GKRPA za udział w posiedzeniu Komisji ustala się na poziomie 20% najniższego wynagrodzenia ogłoszonego w drodze Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

13. Podstawą wypłacania wynagrodzenia członkom Komisji jest sporządzona na posiedzeniu lista obecności z umieszczonym na niej podpisem. Na podstawie list obecności przedstawionych przez Przewodniczącego Komisji do 25 dnia każdego miesiąca. Księgowość Urzędu Gminy w Markusach sporządza listę płac.

14. W przypadku nieobecności członka Komisji na posiedzeniu nie otrzymuje on z tego tytułu wynagrodzenia.

15. Wynagrodzenie wypłacane jest do ostatniego dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni gotówką w kasie Urzędu Gminy bądź na wskazany rachunek oszczędnościowo -rozliczeniowy.

16. Podstawą do zwrotu kosztów podróży służbowych jest potwierdzenie na druku polecenia wyjazdu służbowego na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

PLAN WYDATKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W MARKUSACH NA REALIZACJĘ GMINNEGO PROGRAMU

L.P	PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ	PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, UZALEŻNIENIOM I BEHAVIORALNYM	Kwota
1.	Zwiększenie dostępności Pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od	1. Prowadzenie konsultacji psychologicznych i terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych:	

	alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie.	a)Psycholog (10 miesięcy po 16 godzin w miesiącu 2 miesiące: lipiec, sierpień po 10 godzin w miesiącu) - w tym dyżury w palcówkach oświatowych - dyżur w punkcie konsultacyjnym	A	9388,89 zł
			N	8 611,11 zł
		b) Terapeuta (12 miesięcy po 4 godziny w miesiącu)	A	3 000 zł
			N	800zł
		1.Finansowanie kosztów zespołu biegłych sądowych wydających opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu poszczególnych osób, wobec których skierowano wnioski o leczenie odwykowe.		
		a)Wynagrodzenie psychologa	A	1 000 zł
			N	500 zł
		b)Wynagrodzenie psychiatrii	A	1 000 zł
			N	500zł
		c)Opłacenie rozpraw sądowych.	A	100 zł
			N	100 zł
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniem od alkoholu, narkomanii, uzależnień behawioralnych - pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	1.Opłacenie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu lub/i narkotyków oraz/lub/i przemocą domową z terenu Gminy Markusy.	A	8 000 zł
			N	2 000 zł
		2.Opłacenie dowozu dzieci na wycieczki, kolonie i imprezy, uroczystości o charakterze profilaktycznym.	A	500 zł
			N	300 zł
		3.Dofinansowanie posiłków dla dzieci ze Świetlicy Środowiskowej w Markusach.	A	5 000 zł
			N	2 000 zł

3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych.	1.Organizacja/finansowanie konkursu przez GKRPA lub szkoły, inne stowarzyszenia, instytucje, m. in jednostki Straży Pożarnej z terenu Gminy Markusy: w tym zakup nagród na rzecz uczestników konkursu profilaktycznego.	A	7 400 zł
			N	520 zł
		2.Finansowanie konferencji, kampanii edukacyjnych dot. przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promocja zdrowego trybu życia, realizacja i finansowanie programów profilaktycznych skierowanych do mieszkańców Gminy Markusy, w tym kierowanych do uczniów w placówkach oświatowych (preferowane programy rekomendowane, o potwierdzonej skuteczności).	A	3 000 zł
			N	1 000 zł
			A	800 zł
			N	200 zł
		3.Finansowanie i prowadzenie programów, szkoleń edukacyjnych skierowanych do rodziców, nauczycieli zwiększające ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży.	A	5 000 zł
		6 000,00 Szkoly, Policja 4.Finansowanie i organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, propagowanie idei trzeźwego		

		oraz zdrowego stylu życia w tym pozalekcyjnych zajęć sportowo – profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.		
			N	3 000 zł
		7.Finansowanie zakupu specjalistycznej literatury, materiałów informacyjno-edukacyjnych o tematyce uzależnień i przemocy w rodzinie oraz ich kolportaż na terenie Gminy Markusy	A	542 zł
			N	200 zł
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień	1.Opłacenie szkolenia pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy, Policji, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, Świetlicy Środowiskowej w Markusach.	A	600 zł
			N	200 zł
		3.Zakup nagród na rzecz organizacji Dnia Dziecka/ Dnia Rodziny, innych imprez o charakterze rodzinnym.	A	3 000 zł
			N	500 zł
5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów złamania sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim	1.Kontrole punktów handlowych podających i sprzedających napoje alkoholowe w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.		
		2.Szkolenie grupy zawodowej: sprzedawcy alkoholu	A	1 100 zł
6.	Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1.Opłacenie szkolenia członków GKRPA	A	2 500 zł
			N	1 000 zł
		2.Zakup laptopa z oprogramowaniem i oprzyrządowaniem, materiałów biurowych, wyposażenia, programów	A	3368,11 zł

		komputerowych, pieczętek.		
		3.Zakup tonerów, tuszy do drukarek, akcesoriów komputerowych.	A	300 zł
		4.Opłaty za korespondencję.	A	400 zł
		RAZEM	A	55 999,00
			N	21 431,11
		RAZEM		77 430,11

**Zwiększenie dostępności
Pomocy terapeutycznej
i rehabilitacji dla osób
zuzależnieniem od
alkoholu, zażywania
substancji
psychoaktywnych,
uzależnień
behawioralnych oraz
dla osób doznających
przemocy w rodzinie.**

**Prowadzenie
profilaktycznej
działalności
informacyjnej
i edukacyjnej w zakresie
rozwiązywania
problemów
alkoholowych,
przeciwdziałania
narkomanii oraz
uzależnieniom
behawioralnym
i przemocy w rodzinie,
w szczególności dzieci
i młodzieży, w tym
prowadzenie zajęć
sportowych.**

3.Finansowanie i prowadzenie programów, szkoleń edukacyjnych skierowanych do rodziców, nauczycieli zwiększające ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży.	6 000,00	Szkoły, Policja
---	----------	-----------------

4.Finansowanie i
organizowanie różnych form
spędzania czasu wolnego dla
dzieci i młodzieży,
propagowanie idei trzeźwego
oraz zdrowego stylu życia w
tym pozalekcyjnych zajęć
sportowo – profilaktycznych
dla dzieci i młodzieży.

*w tym:

- 37 800 zł – przewidywany plan wpłat sprzedawców;
- 39 630, 11 zł – pozostałość z lat ubiegłych

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Kalinowski